

4. MEDULINSKI ZAVIČAJNI ANNALE “MATE DEMARIN” 2019.

PROGRAM

17:00	UVODNI DIO
	Kulturno-umjetnički program: učenici Osnovne škole dr. Mate Demarina Medulin
	Vanessa Vitković Marčeta: Uvodna riječ
	Goran Buić: Pozdravna riječ načelnika Općine Medulin
	IZLAGANJA
17:20	PRVI PANEL: predsjeda Milan Radošević
	Marko Uhač: Kasnoantički brodolom u uvali Debeljak na rtu Kamenjak
	Sunčica Mustač: Srednjovjekovni arhitektonski pejzaž današnje općine Medulin
	Miroslav Bertoša: Prisvajanja općinskih posjeda u Medulinu i okolnim mjestima. Očevid državnog povjerenstva iz godine 1771.
	David Orlović: Krajnji jug Istre u izvještajima CIA-e (1946. – 1954.)
	Rasprava (15 min)
	Pauza (15 min)
18:50	DRUGI PANEL: predsjeda Ljiljana Iveša
	Valter Milovan i Valentina Kolić Pavić: Grad i gradsko u poeziji Gorana Filipija
	Mladen Kučinić: Faunističke značajke danjih leptira Istre, s posebnim osvrtom na područje Kamenjaka
	Vitomir Pap: Kako je turizam mijenjao Banjole 50-ih i 60-ih godina XX. stoljeća
	Rasprava (15 min)
19:50	Domjenak

SAŽECI

Marko Uhač, dipl. arheolog (Konzervatorski odjel u Puli)

Kasnoantički brodolom u uvali Debeljak na rtu Kamenjak

U podmorju uvale Debeljak na području zaštićenoga parka prirode Kamenjak (Općina Medulin), u plitkome je moru, na dubini od 4 metra, 2015. otkriveno nalazište rimske brodske konstrukcije. Zahvaljujući savjesnom postupanju ronioca iz Medulina, nalazište je prijavljeno arheolozima te kroz naredne četiri godine postalo predmetom međunarodnih istraživačkih radova. Nalazište je istraženo u suradnji Arheološkoga muzeja Istre i francuskoga Centre Camille Jullian (CNRS i Sveučilište u Marseille) sa suradnicima.

Radiokarbonskim metodama datiranja starosti brodska je konstrukcija datirana između 380. i 415. godine, što se podudara s tipološkom datacijom ulomaka amfora (vinaria tipa LR 1) pronađenih kao dio tereta brodoloma. Brodska oplata, sastavljena od većega broja platica koje tvore vojeve broda na sjevernoj i južnoj strani, međusobno je spojena klasičnim grčko-rimskim sistemom gradnje jezičac/utor. Brodska su rebra, tvorena od nekoliko neovisnih elemenata, za oplatu povezana velikim drvenim čavlima. Istraživanjima je utvrđeno postojanje elementa brodske statve sa spojem na ključ. Brod u uvali Debeljak jedan je od rijetko dobro sačuvanih kasnoantičkih brodova na sjevernome Jadranu. Zahvaljujući suvremenim arheološkim pristupom u dokumentiranju, istražena brodska konstrukcija pomaže boljem sagledavanju brodogradnje, kao i plovidbenih prilika u kasnoj antici na Mediteranu.

Izlaganje je rezultat zajedničkih istraživanja izlagača i suradnika: Ide Koncani Uhač iz Arheološkog muzeja Istre te Giulie Boetto, Vincenta Dumasa i Pierrea Povede iz Aix-Marseille University, CNRS, Centre Camille Jullian, Aix-en-Provence (Francuska).

Mr. sc. Sunčica Mustač (Povijesni i pomorski muzej Istre)

Srednjovjekovni arhitektonski pejzaž današnje općine Medulin

Za razliku od zadovoljavajućega stanja istraženosti građevina svakodnevnoga života i kulta koje su izgrađene u prapovijesnome (Vižula, Vrčevan, rt Punta Kašteja, Mutila, Kaštijun, Pomer, Premantura) i antičkome razdoblju (Vinkuran, Vižula, Burle, Barbolan, Kažela, otočić Levan, rt Munat, Biskupija, Pomer), sve na području današnje općine Medulin, srednjovjekovni arhitektonski pejzaž nešto je manje poznat. Razlog tomu je očekivana loša očuvanost lokaliteta

na kojima su uočeni tragovi srednjovjekovne arhitekture, skulpture i zidnih slika, ali i mali broj zaštitnih i sustavnih istraživanja koja bi rezultirala potrebnim podacima za rekonstrukciju. Autorica će ipak pokušati definirati izgled toga prostora u razdoblju od VIII. do XV. stoljeća tumačenjem sačuvanih arhivskih fotografija i povijesnih podataka kao i analizom ostataka crkvenih građevina, arhitektonske skulpture i zidnoga oslika. Uz pregled zabilježenih lokacija aktivnih u srednjovjekovnome razdoblju, posebno će se osvrnuti na nalaze koji se povezuju s crkvama sv. Petra na Barbolanu, sv. Foške u Medulinu, Majke Božje od Zdravlja u Medulinu, sv. Ivana u Biskupiji te sv. Flora u Pomeru.

Professor emeritus Miroslav Bertoša (Pula)

Prisvajanja općinskih posjeda u Medulinu i okolnim mjestima.

Očevid državnog povjerenstva iz godine 1771.

Među mnogobrojnim kodeksima sustavno pohranjenih vrela o političkim, društvenim, gospodarskim, prometnim, populacijskim prilikama u selima/ville južne Istre u doba Venecije, nalaze se i zapisi *Providura za općinska dобра / Provveditori sopra beni comunali* iz godine 1771. Članovi toga tijela činili su dio vlade Mletačke Republike sa zadaćom da vode brigu o javnim dobrima, u ovome slučaju o posjedima seoske općine, poznatim pod nazivom *komunāl*. U kolovozu 1771., temeljem naredbe iz Venecije, knez i providur Pule / *Conte e Provveditore di Pola* Girolamo Zorzi obišao je sporne parcele i naredio da se načini popis (*Catastico*) nezakonito prisvojenih dijelova, između ostalih, i u *Villa di Medolino*, *Villa di Promontore*, *Villa di Pomer* (naseljima u sastavu današnje općine Medulin), kao i u *Villa di Lisignano* i *Villa di Sissano* (tada administrativno povezanih). Prisvojena zemljišta i lokaliteti, *uzurpacije*, kako se izrijekom nazivaju u vrelima, dokaz su ne samo nezakonitim upravljanjima selima već su, poglavito, važno svjedočanstvo o gospodarskoj snazi i populacijskom rastu ovih južnoistarskih sela u XVII. i XVIII. stoljeću i neizbjegnoj potrebi izlaska iz uskih međa svojih seoskih općina.

David Orlović, mag. hist. (Pula)

Krajnji jug Istre u izvještajima CIA-e (1946. – 1954.)

Izlaganje je plod višegodišnjega istraživanja u kojemu je sakupljen 271 dokument i izvještaj američke službe CIA-e s tematikom istarskoga geografskog prostora između 1946. i 1954. godine. Nekoliko dokumenata detaljno opisuje vojne prilike na području današnje općine Medulin, odnosno morske i kopnene vojne efektive Jugoslavenske armije, uglavnom pored Medulina i Premanture, te poziciju Monte Kope kraj Banjola. Razdoblje je to velikih napetosti između suprotstavljenih blokova u hladnome ratu. Federativna Narodna Republika Jugoslavija upravo je u tome razdoblju izlazila iz sovjetskoga bloka, povećavši time detaljnu obradu jugoslavenskoga teritorija, poglavito pograničnoga i pomorskoga, od strane američke CIA-e.

Doc. dr. sc. Valter Milovan (Sveučilište Jurja Dobrile u Puli) i Valentina Kolić Pavić, prof. (Pula)

Grad i gradsko u poeziji Gorana Filipija

U izlaganju će se predstaviti pjesnički opus medulinskoga pjesnika akademika Gorana Filipija. Naglasak će biti na motivima gradskoga i raznih gradova u kojima je Filipi boravio i kojih se ovlaš dotaknuo u svojem pjesničkom radu. Kroz prizmu grada, razmišljanja i boravka u gradu prelamaju se i Mediteran i prošlost i "muška sjeta" koja karakterizira pjesnikovu misao. Grad se doima kao mjesto razmišljanja, samoće, privida i druženja.

Prof. dr. sc. Mladen Kučinić (Biološki odsjek, Prirodoslovno-matematički fakultet Sveučilišta u Zagrebu)

Faunističke značajke danjih leptira Istre, s posebnim osvrtom na područje Kamenjaka

Danji su leptiri najistraženija skupina kukaca u svim područjima Zemlje. Brojni su razlozi za to, a neki od najznačajnijih su: vrlo prepoznatljive morfološke oznake te pripadaju u skupinu vrlo prepoznatljivih i lijepih organizama; zbog tih svojih značajki, najveći broj vrsta (oko 80 % – 90 %) moguće je odrediti opažanjima na terenu bez prikupljanja; vrlo su podesna

skupina organizma za provođenja biomonitoringa na određenome području te za izučavanje njihove veoma zanimljive etologije, rasprostranjenja, biogeografije, filogeografije, filogenije i konzervacijske biologije; zbog svega toga u promotivnim aktivnostima za zaštitu prirode su među dominantnijim skupinama životinja, npr. u dječjim slikovnicama, posterima, predavanjima, letcima, popularnim publikacijama i dr.

Istraživanja leptira na području Istre provode se već od XVIII. stoljeća. U tim je istraživanjima za to izuzetno zanimljivo područje Hrvatske utvrđeno nešto više od 130 vrsta danjih leptira od kojih 50-ak na području Kamenjaka. Najzanimljiviji faunistički nalazi na području Kamenjaka su vrste: *Papilo machaon* Linnaeus, 1758, *Iphiclides podalirius* (Linnaeus, 1758), *Pieris brassicae* L., *Gonepteryx rhamni* (Linnaeus, 1758), *G. cleopatra* L., *Glauopsyche alexis* Poda, 1761 i dr.

Vitomir Pap (Banjole)

Kako je turizam mijenjao Banjole 50-ih i 60-ih godina XX. stoljeća

Banjole su nakon Drugoga svjetskog rata bile malo istarsko selo od četiristotinjak stanovnika, s bijelim prašnjavim cestama, bez rasvjete, bez kupaonica, sveukupno šest javnih špina u selu, jednom „fabrikom“ (Tvornica ribe Banjole)... Tijekom prve polovine 50-ih godina sve se mijenja otvaranjem dječje kolonije u Centineri, koja se vremenom pretvorila u Odmaralište saveza boraca 24 slovenske općine, kada u Banjole počinju dolaziti gosti iz Slovenije. Već početkom 60-ih godina se na mjestu Autokampa Indije otvaraju brojne druge kolonije (odmarališta) iz čitave ondašnje države te dolazi do interakcije s domaćim stanovništvom. Tako će i protagonist ove priče ispričati o tim kontaktima i ostalim sjećanjima...

O skupu

Znanstveno-stručni skup Medulinski zavičajni annale „Mate Demarin“ posvećen je predstavljanju rezultata novih znanstvenih istraživanja i valorizaciji povijesne i kulturne baštine te biološke raznolikosti općine Medulin, a održava se svake godine u studenome.

Naglasak je na poticanju stvaranja i izlaganja izvornoga – novoga materijala te istraživanju najšire problematike mjestā ovoga područja koristeći se suvremenim teorijama i metodama humanističkih i društvenih znanosti. Na taj se način želi stvoriti otvoren, prepoznatljiv i inovativan okvir za sve one koji žele proučavati i pisati o novim temama ili o starim temama na suvremen način i s novim spoznajama. U planu je izdavanje zbornika radova.

Organizator manifestacije je Općina Medulin.

Organizacijski odbor:

dr. sc. Ljiljana Iveša, dr. sc. Milan Radošević, dr. sc. Vanessa Vitković Marčeta,
Ivan Žagar, prof.

Kontakt:

zavicajni.annale@medulin.hr